

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра іноземних мов та перекладу

СИЛАБУС
нормативної навчальної дисципліни
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ПЕРЕКЛАДУ
(німецька)

Підготовки	бакалавра
галузі знань	029 – міжнародні відносини
спеціальності	291 – міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
освітньо-професійної програми	міжнародні відносини

Силабус розроблено на основі Програми нормативно навчальної дисципліни «Теорія і практика перекладу (німецька)», Стандарту вищої освіти України для бакалаврів спеціальності 29 «Міжнародні відносини», 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Розробник: Козак А.В.

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри іноземних мов та перекладу, протокол № 3 від 1 жовтня 2021 р.
Завідувач кафедри: _____ (Черняк О.П.)

СИЛАБУС

НАЗВА ДИСЦИПЛІНИ	Теорія і практика перекладу(німецька)
ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА	Кафедра іноземних мов та перекладу, Факультет міжнародних відносин
ПЕРІОД РЕАЛІЗАЦІЇ КУРСУ	V, VI, VII, VII семестри, 2022-2024 н. р.
ВИКЛАДАЧ	Козак Алла Володимирівна
КОНТАКТНІ ДАНІ	Kozak.Alla@vnu.edu.ua
КОМПЕТЕНЦІЇ ТА ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧА	Кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов та перекладу, тематика наукових досліджень – актуальні проблеми міжкультурної комунікації; використання новітніх технологій при підготовці перекладачів у галузі міжнародних відносин
ФОРМА РЕАЛІЗАЦІЇ	лекції – 32 год., практичні – 232 год.
КРЕДИТИ ECTS	12
ФОРМА КОНТРОЛЮ	Залік – 5, 6,7 сем., іспит – 8 сем.
МЕТОДИ ТА ФОРМИ ОЦІНКИ РОБОТИ СТУДЕНТІВ (КРИТЕРІЇ ТА ФОРМА ОЦІНЮВАННЯ ОТРИМАННЯ КРЕДИТУ ЗА КУРС)	<p>Поточне оцінювання складається з сумарної кількості балів:- оцінювання під час практичних занять (ПЗ) (максимальний бал на одному занятті “10”, а поточна за змістовий модуль визначається як середнє-арифметичне); -оцінювання самостійно виконаної роботи студентів (СР) – 10 балів.</p> <p>Модульні контрольні роботи (МКР) визначаються в балах за результатами контролю і становлять 60 балів: 20 балів за кожен з двох письмових модулів, а також підсумкового тесту, який оцінюється в 20 балів, і включає 10 завдань на перевірку і вивчення лексичного матеріалу базового посібника і самостійно опрацьованих матеріалів та 10 на контроль розуміння текстів з фахової дисципліни. Сумарна кількість балів, яку студент отримує при складанні модулів за 100-бальною шкалою, визначає його підсумкову оцінку, яка у V,VI, VII семестрах відповідає: “зараховано”, “не зараховано” (з можливістю повторного складання), а в VIII семестрі - “відмінно”, “дуже добре”, “добре”, “задовільно”, “достатньо”, “незадовільно” (з можливістю повторного складання).</p> <p>Залік виставляється за умови, якщо студент виконав усі види навчальної роботи, які визначені програмою навчальної дисципліни, та отримав не менше 60 балів.</p> <p>Студент отримує “відмінно” при умові, якщо він повністю виконав навчальну програму з “Іноземної мови спеціальності (німецької)”, а саме: атестований за результатами усіх змістових модулів, виконав успішно усі письмові модулі, підсумкові тести (по одному в кожному семестрі) і набрав відповідну кількість балів за</p>

	<p>самостійну та індивідуальну роботу у сумі не менше 90 балів. Студент отримує ”дуже добре”, якщо він виконав усі перелічені вище умови, але допускає при цьому незначну кількість суттєвих помилок у перекладі, мовленні, письмі, тощо. Не дотримується мовного етикету, недостатньо творчо підходить до виконання завдань); і «добре», якщо студент допускає значну кількість несуттєвих помилок у перекладі, мовленні, письмі, тощо. На “задовільно” студент опрацював всі модулі і допускав значну кількість помилок різного характеру, тому набрав кількість балів у межах від 67 до 74 балів; оцінка «достатньо» – виконання відповідає мінімальним критеріям. Студент допускав такі помилки, що перешкоджають комунікації, та допускав грубі помилки у перекладі, граматиці. Відповідь студента оцінюється як “незадовільна”, якщо студент не виконав одного або ж кількох змістових модулів, допускає велику кількість помилок різного характеру, у тому числі й такі, що перешкоджають розумінню, і у сумі набрав кількість балів у межах від 1 до 59. Якщо студент, атестований за результатами усіх змістових модулів, виконав успішно усі письмові модулі, підсумкові тести і набрав відповідну кількість балів за самостійну та індивідуальну роботу, що становить у сумі не менше 75 балів, має право на зарахування цих балів, як підсумкових без складання іспиту. Студент добирає бали, у випадку незадовільної підсумкової оцінки, або за бажанням підвищити рейтинг, виконавши певний вид робіт. Загальна сума балів за семестр – 100 балів. Залік в усній формі, за умови дистанційного навчання – засобами Office 365 в команді Teams.</p>
<p>ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦІПЛІНИ</p>	<p>Відвідування практичних занять, максимальна кількість дозволених пропусків: 3. Перездача практичних у разі поважної причини (лікарняного, перебування на навчанні за кордоном тощо).</p>
<p>МЕТА І ЗАВДАННЯ І КУРСУ</p>	<p>Метою та завданням курсу є сформувати практичні навички перекладу та познайомити з особливостями перекладу лексичних одиниць та зворотів і специфічних граматичних конструкцій, а також вміння працювати з різними мовними носіями, а саме: діловими листами, контрактами, рекламними оголошеннями, статтями, промовами; перекладати різноманітні лексичні форми: прислів'я, професійні скорочення, фразеологізми та ідіоматичні вислови. Формування базових теоретичних знань з перекладу в його нормативному аспекті та певних навичок і вмінь перекладацької діяльності з акцентуванням на сфері міжнародних відносин, міжнародної інформації та суспільних комунікацій, які б забезпечили вірний вибір перекладацької стратегії, що обумовлена професійними потребами.</p> <p>Програма передбачає послідовність і наступність у вивченні матеріалу протягом третього та четвертого років навчання і зорієнтована на формування навичок і вмінь практичного володіння мовленням, читанням, усним та письмовим перекладом з німецької мови на українську і навпаки.</p>

**ОПИС КУРСУ
КУРС ПОДІЛЕНИЙ НА 22 ТЕМИ**

No.	ТЕМА
1.	Вступ. Переклад як навчальна дисципліна і наукова проблема. Основні положення теорії перекладу. Поняття перекладу. Види перекладацької діяльності. Передумови появи та розповсюдження перекладу. Його роль у суспільному житті та збагаченні мов. Предмет, об'єкт та завдання теорії перекладу. Основні завдання перекладу як лінгвістичної дисципліни. Її зв'язок з іншими мовознавчими науками.
2.	Класифікація типів та видів перекладу. Види перекладу та їх характеристики. Особливості роботи тлумача і перекладача. Особа перекладача, його психолінгвістичні характеристики та професійні установки Специфіка роботи над перекладом усних та письмових текстів.
3.	Адекватність та еквівалентність у перекладі. Поняття «одиниця перекладу». Еквівалентність та адекватність у перекладознавстві. Еквівалентні відповідники. Варіантні відповідники. Предметна обстановка та мовленнєва ситуація.
4.	Дієслово. Умовний спосіб. Вживання та переклад часових форм.
5.	Дієслово. Інфінітив як безособова форма: вживання та переклад.
6.	Віддієслівні дієприкметникові конструкції як безособові форми: вживання та переклад.
7.	Дієслово: загальні характеристики та переклад пасиву. Дійсний спосіб дієслова: вживання та переклад часових форм.
8.	Дієслово: наказовий спосіб. Вживання та переклад форм.
9.	Інфінітиви після дієслів із модальним значенням. Модальні дієслова: вживання та переклад.
10.	Стратифікація мовних одиниць та їх використання при перекладі. Переклад на фонологічному рівні. Рівнева структура мови та її одиниці. Реалізація значень МО фонологічного рівня. Транслітерація як прийом відтворення графічної форми іншомовного слова. Транскрипція як прийом відтворення звукової форми іншомовного

	слова. Фонографічна заміна за традицією.
11.	Переклад на морфологічному рівні. Реалізація значень МО морфологічного рівня. Труднощі морфологічного рівня. Трансформації на словотвірному рівні. Трансформації на морфологічному рівні. (Категорійна заміна. Частиномовна заміна. Заміна морфологічних засобів лексичними).
12.	Переклад на лексичному рівні. Реалізація значень МО лексичного рівня. Труднощі лексичного рівня: складні слова та лексична синонімія. Переклад інтернаціоналізмів та псевдоінтернаціоналізмів. Фальшиві друзі перекладача
13.	Лакуни як перекладацька проблема. Поняття лакун в перекладознавстві. Типологія лакун. Реалія. Класифікації реалій. Способи перекладу.
14.	Переклад неологізмів. Поняття неологізма. Джерела виникнення неологізмів. Класифікація неологізмів за способом творення. Способи перекладу неологізмів.
15.	Переклад фразеологізмів. Типи фразеологічних одиниць. Способи перекладу образних та необразних фразеологізмів. Особливості перекладу прислів'їв та приказок.
16.	Прагматичні аспекти перекладу. Переклад газетних кліше та заголовків. Поняття про прагматику тексту. Прагматичні проблеми перекладу: прагматичні ідіоми, риторичні запитання. Переклад написів та оголошень. Переклад газетних заголовків. Ввічливість та політкоректність при перекладі. Класифікація основних помилок перекладача.
17.	Перекладацькі ресурси. Довідкові матеріали та їх роль у перекладацькій практиці. Основні види словників для перекладачів. Перекладацькі електронні ресурси.
18.	Проблеми перекладу умов комунікативного вживання: лексика в просторі, часі та суспільстві.
19.	Синтаксичні труднощі перекладу. Синтаксичний рівень і його одиниця: речення, висловлювання та їхні дефініції для перекладознавства. Типи речень, висловлювань.
20.	Загальні принципи перекладу порядку слів у простих та у складних реченнях. Загальні принципи перекладу складних речень. Проблеми перекладу різнотипових підрядних речень.
21.	Функціонально – стильові труднощі перекладу. Науково-технічний стиль. Офіційно-діловий стиль.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Алексеева И.С. Профессиональный тренинг переводчика. – СПб.: Союз, 2001. – 288 с.
2. Вісник Сумського держуніверситету: Серія "Філологічні науки". – Суми: СДУ, 2003. – № 4 (50). – 254 с.
3. Загублена арфа. Антологія німецькомовної поезії Буковини / Концепція видання, переклад, передмова та бібліографічні довідки Петра Рихла. – Чернівці: Золоті літаври, 2002. – 544 с.
4. Кісель О.Д. Internationale Organisationen. – К.: Демід, 2002. – 96 с.
5. Комиссаров В.Н. Современное переводоведение. – М.: ЭТС, 2002. – 424 с.
6. Коптилов В.В. Теория и практика художественного перевода. К., 2002.
7. Крушельницкая К.Г., Попов М.Н. Советы переводчику. – М.: Астрель-АСТ, 2002. – 320 с.
8. Мирошниченко В.В. Авторська концепція художнього твору: онтогенез і експансія. – Запоріжжя: ЗДУ, 2003. – 283 с.
9. Мови, культури та переклад у контексті європейського співробітництва. – К.: КНУ ім Тараса Шевченка, 2001. – 270 с.
10. Науменко А.М. Одісея адекватності, або Про шляхи до загубленої арфи затонулої поетичної Атлантиди // Нова філологія. – Запоріжжя: ЗДУ, 2003. – № 1. – С. 173–211.
11. Науменко А.М. Типологія лінгвопоетики // Нова філологія. – Запоріжжя: ЗДУ, 2001. – С. 166–337.
12. Нова філологія: Науковий журнал / За ред. А.М. Науменка. – Запоріжжя: ЗДУ, 2000–2003. – № 9–17.
13. Огуй О.Д. Актуальні проблеми німецько-українського перекладу. – Чернівці: Рута, 2004. – 256 с.
14. Огуй О.Д. Коротка історія німецько-українського перекладу та перекладознавства (у руслі світових тенденцій). Конспект лекцій. – Чернівці: Рута, 2008. – 40 с.
15. Целан П. в Чернівцях // Марбахський журнал. – Марбах, 2000. – № 90.
16. Черноватий Л.М., Карабан В.І., Іванко Ю.П. Переклад англійської мовної юридичної літератури. – Вінниця: Поділля, 2002. – 448 с.
17. Kantz U. Handbuch Didaktik des Übersetzens und Dolmetschens. – München: Goethe-Institut, 2000. – 632 S.

18. Krake A. How art produces art: Samuel Richardson "Clarissa" im Spiegel ihrer deutschen Übersetzungen. – FaM: Lang, 2000. – 417 p.
19. Kroschewski A. False friends und true friends: Ein Beitrag zur Klassifizierung des Phänomens der intersprachlich-heterogenen Referenz und zu deren fremdsprachendidaktischen Implikationen. – FaM: Lang, 2000. – 598 S.

ОБОВ'ЯЗКОВА ЛІТЕРАТУРА

Методичне забезпечення:

1. Grammatiktests. Збірник тестових завдань з німецької мови. Луцьк, 2020.- 58 с.
2. Фразові дієслова. Методичне видання для студентів факультету міжнародних відносин. Луцьк, 2014 р. – 86 с.

Основні джерела:

1. Кияк Т.Р., Науменко А.М., Огуй О.Д. Теорія і практика перекладу. Німецька мова. Підручник для студентів вищих навчальних закладів.- Вінниця: Нова книга, 2006. _ 592 с.
2. Коптилов В.В. Теория и практика художественного перевода. К., 2002.
3. Огуй О.Д. Актуальні проблеми німецько-українського перекладу. – Чернівці: Рута, 2004. – 256 с.
4. Огуй О.Д. Коротка історія німецько-українського перекладу та перекладознавства (у руслі світових тенденцій). Конспект лекцій. – Чернівці: Рута, 2008. – 40 с.

ЕФЕКТИ НАВЧАННЯ

	Ефекти
Загальні компетентності (ЗК)	<p>Перелік компетентностей згідно з вимогами освітньо-професійної програми:</p> <p><i>ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</i></p> <p><i>ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</i></p> <p><i>ЗК5. Здатність працювати в міжнародному контексті.</i></p> <p><i>ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</i></p> <p><i>ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</i></p> <p><i>ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</i></p> <p><i>ЗК10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</i></p>

	<p><i>ЗК11. Здатність спілкуватися іноземною мовою.</i></p> <p><i>ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</i></p> <p><i>ЗК13. Здатність бути критичним і самокритичним.</i></p>
Фахові компетентності (ФК)	<p><i>ФК2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.</i></p> <p><i>ФК3. Здатність оцінювати стан та напрями досліджень міжнародних відносин та світової політики у політичній, економічній, юридичній науках, у міждисциплінарних дослідженнях.</i></p> <p><i>ФК4. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики держав, суспільних комунікацій, регіональних досліджень.</i></p> <p><i>ФК12. Здатність до здійснення комунікації та інформаційно - аналітичної діяльності у сфері міжнародних відносин (українською та іноземними мовами)</i></p>
Вміння	<p>Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні <i>вміти</i> :</p> <ul style="list-style-type: none"> - практично застосовувати лексичний мінімум, що складається з термінів за спеціальністю у мовленні; - здійснювати кожен з типів усного та письмового перекладу; розвивати в собі всі необхідні для якісного перекладу вміння; - читати та перекладати фахову літературу, яка містить вивчену термінологію; - реферувати статті з питань міжнародної політики, економіки, проблем міждержавних відносин, тощо; - робити усні повідомлення з тем передбачених програмою; - професійно оперувати термінологією та вміти користуватися німецькомовною фаховою і довідковою літературою. -
Знання	<p><i>знати</i> :</p> <ul style="list-style-type: none"> - – активну лексику, що становить близько 3000 нових слів, фразеологічних одиниць та термінів за спеціальністю, що доповнить лексичний мінімум, засвоєний протягом попередніх років навчання у вищій школі; - теоретичну основу перекладу і перекладознавства як лінгвістичної дисципліни; риси і властивості кожного з видів перекладу, головні підходи до їх реалізації. - – специфіку перекладу фахової літератури, що містить вищезгадану лексику; - – читання та тлумачення фахових термінів. -

МЕТОДИ РОБОТИ ТА НАВАНТАЖЕННЯ

ECTS кредити (1 ECTS = 30 годин роботи студента)	12
Загальне навантаження (годин)	360
Лекції	32
Практичні заняття	232
Консультації	22
Самостійна робота	74